

Tartu Oskar Lutsu nim Linnaraamatukogu põhiandmed 2018

Raamatukogu struktuur:

Keskraamatukogu

3 haruraamatukogu

2 statsionaarne laenutuspunkt, välisteenindus 3-s asutuses

5 teenindavat osakonda

2 sisetöö osakonda

Koduteenindus 63 lugejale, teenindus Tähtvere päevakeskuses, Puuetega inimest kojast, Liiva tn, hooldekodus (kokku 152 inimest)

Tabel 1¹

KOV	Elanike arv	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Kokku
Tartu	91063	1	3	4

Nimetus	Kogud	Lugejad	Külastused	Laenutused	Kohallaenutused	Laenutusi kokku	Töötajad
Keskkoogu	455024		315158	747981	103129	1146980	80
Annelinn	45194	9117	85032	128906	43500	108866	8
Tammelinn	30330	8028	80443	132584	28003	151358	4.5
Karlova-Ropka	38266	6213	72339	88089	18885	76824	4.5
Kokku	568814	37318	552972	1097560	193517	1484028	97

Elanike arv Tartus 01.12.2018 (v.a. endine Tähtvere vald): 96918 (lugejaid 38,5%)

Külastusi päevas 1850; lugeja kohta 14,8 Tartu elaniku kohta 5,7

Laenutusi lugeja kohta: 29,4; Tartu elaniku kohta 11,3

Lugejatest lapsed 23,5%

Konsultatsioone, teateid 39553

Näitusi aasta jooksul 340

Sündmusi aasta jooksul 465 (kokku 13352 külastajat)

Aasta jooksul soetatud raamatukogumaterjali 17936 arvestusüksust, sh

- raamatuid 16832 eks., perioodikat 822 aastakäiku
- audio-videomaterjale 369 ühikut
- elektroonilisi teavikuid 30 ühikut
- aasta jooksul soetatud raamatute nimetusi 6370
- neist 72,6% eesti keeles, vene keeles 10,1 %, muudes keeltes 17,3%

Aastas kustutati 21855 arvestusühikut raamatukogumaterjali

2018. a telliti 269 nimetust ajakirju, neist

- 148 (55%) eesti keeles
- 60 (22%) vene keeles
- 61 (23%) muudest keeltes

ja 51 nimetust ajalehti

- neist 43 eesti ja 8 vene keeles

Lugejakoolitusi oli aastas **1885**, neist

- 1600 individuaalkoolitust kokku 1580 inimesele
- 285 rühmakoolitust (kokku 297 tundi) kokku 4533 inimesele

¹ Käesolev aruanne kajastab ainult Tartu Linnaraamatukogu tegevust. Aastal 2018 oli Tartus kaks avalikku raamatukogu, Tartu Oskar Lutsu nimeline Linnaraamatukogu ja Ilmatsalu raamatukogu. Kaks raamatukogu liideti 01.01.2019.

Raamatukogu eelarve 2018. aastal

	eelarve	tegelik kulu	erinevus	erinevus %
finantseerimiseelarve	1914411	1913433	978	0.05%
sh tööjõukulud	1277957	1282224	-4267	-0.33%
sh majanduskulud	402320	393164	9156	2.28%
sh komplekteerimiskulud	230134	234039	-3905	-1.70%
majandamiseelarve	49907	46694	3213	6.44%
sh tööjõukulud	36009	30542	5467	15.18%
sh majanduskulud	18650	19987	-1337	-7.17%
sh komplekteerimiskulud	9200	2691	6509	70.75%

Lisaks oli raamatukogu eelarves 4000 eurot tegevustoetus Lõuna-Eesti Pimedate Ühingu raamatukogule ning 1200 eurot Kultuuriosakonna projektitoetus. Linnavarade osakond finantseeris erinevaid kinnisvara remonditöid kokku 67469 euro eest

Lisaks linna ressurssidele oli raamatukogu kasutada erinevaid projektitoetusi (Kultuurkapital, Kodanikuühiskonna sihtkapital, Kultuuriministeerium, Põhjamaade ministrite nõukogu) kokku summas 24 231 eurot.

Üldiselt võib eelarve juhtimist kordaläinuks pidada, olulisemate alavaldkondade (töötasud, komplekteerimine) olematu ülekuulu sai tasakaalustatud majanduskulude säästuga.

Tegevuse ülevaade

I. struktuur ja koosseis, koolitus

- 2018. a. algusest oli võimalik rakendada uusi miinimumpalku, mis sisuliselt olid järgmised: tehniline töötaja 600.-, raamatukogumetnik 742.-, raamatukoguhoidja 942.-, peaspetsialist 1000.-, osakonnajuhataja 1050 eurot kuus. Kahel töötajagrupil (ametnikud ja raamatukoguhoidjad) tõusis palk keskmiselt 20%; kuna mingeid võimalusi kõigil niipalju palka tõste ei olnud, liikusid eri spetsialistide gruppide töötasud üksteisele demotiveerivalt lähedale. Demotiveeriv on ka see, et sel ajal, kui linnaraamatukogus makstakse kõrgharidust nõudval töökohal minimaalselt 942 eurot kuus, on riiklik miinimum 1150 eurot – mida ka nii mitmedki munitsipaalraamatukogud ka maksavad. 2019. tõuseb vastav miinimum 1300 euron ja vahe meie ja riiklike töökohtade vahel läheb jälle ebamõistlikult suureks
- aasta olulisimaks täiendkoolituseks oli 16 töötaja õppereis Taani ja Rootsi raamatukogudesse, mida toetasid Kultuuriministeerium ja Põhjamaade ministrite nõukogu, toimusid tavapärased suveakadeemiad, E-kodaniku juhendamise koolitus, koolitus seoses isikuandmete kaitse üldmääruse rakendamisega
- aasta jooksul viidi läbi korraline tervisekontroll 38 töötajale, 9-le kompenseeriti töötamiseks vajalike prillide klaaside maksumus
- tasemekoolituses Tartu ja Tallinna ülikoolides õppis seisuga 31.12.2018 8 töötajat (2 bakalaureuse-, 2 kraadiõppes)

II. lugejateenindus, üritused avalikkusele

- olulisim aasta sündmus Eesti Vabariik 100 projekt „Jutupeatas“. Üle kogu Eesti paigutati koostöös teiste raamatukogude ja kohalike omavalitsustega 100 kirjandusteose ja konkreetse koha seost märkivat tahvlit. Projekti osa on ka portaal online kaardirakenduse ja etteloetud teoste helifailidega. See projekt nimetati raamatukoguhoidjate ühingu poolt aasta teoks linnaraamatukogus, ka sai tahvlite kujundus Eesti disainiauhindade andmisel esimese preemia
- 2018. andis raamatukogu välja jätku 2017. a. linnavalitsuse väljaandele „Kirjanduslikud (eksi)rännakud Tartus“ – „Emajõe pääl“. Mõlemad raamatud on koostanud meie inimesed kirjandusportaali „Tartu ilukirjanduses“ baasil. Esimene raamat, „Kirjanduslikud (eksi)rännakud“ sai 2019. a. alguses nimetatud Eesti 25 kauneima raamatu hulka 2018. a. eest
- 2018. aprillis tähistasime Tartu Linnaraamatukogu 105. aastapäeva, kõigepealt oli Viivi Luige kirjandusõhtu „Ma näen aega“ ja siis kõnekoosolek „Kas praegu on otsustav hetk“, kuhu palusime praegu olulistel üldinimlikel teemadel kõnelema Jüri Alliku, Jaak Jõerüüdi, Ahto Lobjaka, Valdur Mikita ja Maia Tammjärve
- koos Mänguasjamuuseumiga välja antava Lapsepõlve auhinna sai Kadri Hinrikus raamatu „Katariina herved“ eest
- alustasime seemneraamatukoguga – kasutades oma kolleegide oskusi ja teadmisi, hakkasime esimese Eesti raamatukoguna 'laenutama' erinevate köögiviljade, lillede ja maitsetaimede seemneid (vt <https://www.luts.ee/seemneraamatukogu/>); aasta jooksul oli meil kaks loengut ja 5 töötuba mitmetel aiandusteemadel
- uutest IT-lahendustest käivitati 2018. nutirakendus TartuFic (mis on siis telefonis toimiv kirjanduslik Tartu teejuht) ka Iphone (iOS) jaoks, laiemalt leviv Androidi rakendus käivitus juba 2017
- Annelinna harukogus käivitasime graafikalauaga seotud tegevused ja koolitused ning nn virtuaalreaalsuse koolitused ja küberturvalisuse ringi kooliõpilastele
- traditsiooniliselt toimus raamatukogus aasta jooksul loendamatu arv (tegelikult 750) erinevat koolitust ja sündmust kokku 18 000 lugejale: PrimaVista kohtumised ja ettekanded, laste- ja noortekirjanduse festival, Põhjamaade kirjandusnädal, erinevad töötoad, täiskasvanud õppiija nädal, õmblus- ja 3D-printimiskoolitused, kontserdid, meisterdamisklubi 7 kokkusaamist, raamatümüügid, lugejaküsitlus koostöös MTÜ-ga Loovkirjutamise keskus, rahsvaheline protsess Nordpluss Adult (digipädevuste õpetamine eakamatele), nutiakadeemia koolitused Karlova-Ropka harukogus, raamatukogunädal „Astu raamaidest välja“, kunstitoad kirjanikuga, jne.

III. Kogude arendus: komplekteerimispõhimõtetes midagi olulist muutnud ei ole.

Aasta kokkuvõtte tabelina:

	Teavik	Ühik	Kogud aasta algul	Juurdetulek			Kustut.	Kogud aasta lõpul
				ost	muu	kokku		
1. LAADI JÄRGI								
a	Raamatud	nimetus		4683	1687	6370		
		eksemplar	563973	14863	1969	16832	21227	559578
b	Ajakirjad	nimetus		249	20	269		
		aastakäik	9220	602	42	644	628	9236
	Raamatud ja ajakirjad kokku (a+b)	arvestusüksus	573193	15465	2011	17476	21855	568814
c	Ajalehed	nimetus		43	8	51		
		aastakäik		156	22	178		
d	Käsitöökirjad	arvestusüksus	44	0	0	0	0	44
e	Auvised kokku	arvestusüksus	15829	234	135	369	64	16134
	audiaalteavikud	arvestusüksus	11032					11259
	visuaalteavikud	arvestusüksus	0					0
e3	kombineeritud auvised	arvestusüksus	4797					4875
f	Elektron. teav. kogu	eksemplar	432	30	0	30	34	428
g	Muud teavikud	arvestusüks.	1193	57	4	61	11	1243
	KOKKU	arvestusüks.	590691	15786	2150	17936	21964	586663
2. SISU JÄRGI								
a	Ilu- ja lastekirjandus	eksemplar	293581			10185	9450	294316
3. KEELTE JÄRGI								
a	Võõrkeeltes	eksemplar	128896			2917	4938	126875
a1	sh. vene keeltes	eksemplar	91014			1701	3629	89086
Elektr. kogu	Teavik	Ühik	Kogud a. a.	Juurdetulek			Kustut	Kogud
				ost	muu	kokku		
a	Andmebaasid (AB)	nimetus	14			1	2	13
a1	Omaloodud AB	nimetus	6			0	0	6

		kirjete arv	178947			6840	0	185787
a2	Hangitud AB	nimetus	8	1	0	1	2	7
	Elektronilised jadaväljaanded	nimetus	32			0	0	32
	e-raamatud	nimetus	419	0	0	0	0	419
		litsentse	6704	0	0	0	0	6704
	Arvutivõrgus olevad auvised	nimetus	0			0	0	0
	Muud digitaalteavikud	nimetus	0	0	0	0	0	0

V. Kinnisvaraküsimused, ehitus- ja remonditööd

Linn korraldas ja finantseeris raamatukogus järgmised remondid:

Raamatukogul on lisaks peamajale kolm harukogu (Annelinn, Karlova-Ropka, Tammelinn) ja kaks väikest teeninduspunkti (Raeplatsi lugemistuba, Ülejõe teeninduspunkt) ning administratiivruumid Kompanii 10. Neist Karlova-Ropka ja Tammelinna harukogud ning Ülejõe teeninduspunkt on üüripindadel. Lisaruumide vajadus on nii peamajas, Tammelinnas kui ka Karlovas.

Remonditööd korraldab raamatukogus üldjuhul linnavalitsuse linnavarade osakond. Aastal 2018 tehti Kompanii 3/5 hoones:

Katuse remont	29967 €
Ajutine liikluskorraldus	522 €
Omaniku järelvalve	1200 €
Muusikaosakonna remont	24692,83 €
Omaniku järelvalve	960 €
Valgustuse renoveerimine 3.korrusel	8388 €
Tamme h/k põranda remont	1740 €

Loetletud tööde kogumaht oli **67469.83 €**

Uuesti on alanud uue raamatukogu (südalinna kultuurikeskuse) ehituse kavandamine. Linnavarade osakond on hakanud kokku panema projekteerimisie lähteülesannet. Juthgrupi tööst on osa võtnus Mai Põldaas ja Asko Tamme, sh külastanud kavandatavale analoogilisi asutusi LVO kokkupandud töörühmaga Soomes ja Hollandis.

V. Infotehnoloogilised tööd ja arendused

Raamatukogu infrastruktuuri kuulub üle 250 võrku ühendatud seadme, sealhulgas 5 serverit ja üle 190 arvutitöökohta. Seadmete hulk 2018. a. lõpuks :

	Keskkoogu	Annelinn	Tammelinn	Ropka-Karlova
<i>Servereid</i>	5			
<i>Töökohti :</i>	141	31	13	10
<i>lugejatele</i>	75	21	10	7
<i>töötajatele</i>	66	10	3	3
<i>Printereid kokku</i>	32	4	3	3
<i>lugejatele</i>	5	1	1	1
<i>Mängukonsoole</i>	4	2	2	1

Koos avalikku võrku külasthanud seadmetega tuvastati 2018 aastal võrgus kokku 25 494 unikaalset seadet.

2018 a jätkus töö mobiilirakendusega **TartuFic**

TartuFic on 2017. a loodud äpp, mis seostab reaalfüüsilises linnaruumis nutiseadmega ringi liikudes asukoha ilukirjandusliku tekstiga. Seda lugedes rulluvad lahti nii olemasolevate kui praeguseks juba ajalooks saanud kohtade emotsionaalsed kirjeldused ja meeleolud.

2018. a sai valmis selle rakenduse iOS versioon (programmeeris Taavi Künnapuu, MTÜ Kohalugu). Nüüd on TartuFic'i võimalik kasutada nii Androidi kui iOS platvormikasutatavates seadmetes. Ingrid Saare programmeeris php-skripti, mis võtab andmed Teelest ja teeb need json-andmefailideks, mis koos TartuFic rakenduse tarkvaraga laetakse perioodiliselt üles Google Play-sse ja Apple Store-i. Skript pannakse tööle iga kord, kui peab tulema välja uus versioon mobiilirakendusest. ERÜ aastakoosolekul 28.02.2018 pärjati TartuFic "Aasta teoks linnaraamatukogus 2017". 29. juunil (Tartu linna päeval) toimus Tartu Linnaraamatukogu ja Tartu Linnamuuseumi poolt korraldatud avalik kirjanduslik teatraliseeritud ringkäik "Tartu kohvikud" kõigile huvilistele. Ringkäigul luges Ülo Treikelder ette asjakohaseid katkendeid mobiilirakendusest TartuFic, Ants Siim linnamuuseumist kandis ette ajaloolisi fakte Tartu kohvikute kohta.

Jätkus töö andmebaasiga **Tartu ilukirjanduses** (Teele), millel TartuFic põhineb. Juunis sai üles uus versioon Tartu ilukirjandusest andmebaasist, alustarkvaraks on nüüd Drupal 8. Andmebaasi veebirakendus sai uue kujunduse, mille kavandi autor on Hendrik Alla. Lisaks tellis Teele meeskond Ants Johansonilt 20 pildipaari, mis said (vabavara) ajakardinat tekitava skripti abil eksponeeritud Teele andmebaasi kõrval. Ajakardina pildipaarid on leitavad ka Teele märksõnastiku kaudu.

Kärglaenus. 2018. a saime lõpuks koostöös ELNET Konsortsiumiga tekitatud meie raamatukogu infosüsteemi võimaluse hakata kasutama nn kärglaenutust. Rakendus võimaldab siduda omavahel lugejakirjeid ja grupis olevate lugejate vahel kergema vaevaga liikuda. Lugejakirjete sidumine toimub lugejate avalduste alusel. Kärgkonto olemasolul on kärjes olevate lugejate vahel võimalik teostada ristlaenutust. Tehnilistel põhjustel saab üks lugeja olla samaaegselt ainult ühes kärjes.

Seemneraamatukogu veebileht. Koostöös Seemneraamatukogu meeskonnaga ehitasime üles Seemneraamatukogu veebilehe ja teostasime Tuumik Studio poolt pakutud kujunduse tehnilise realiseerimise. Lisaks tellisime Urmas Sinisalult rakenduse, mis võimaldab kuvada e-kataloogis ESTER seemneraamatukogu kirjete juurde.

Suurimad tarkvarakulud, lisaks korralisele ELNET (Sierra) aastamaksule olid **seotud turvatarkvara litsentsidega. Uuendati tulemüuritarkvara, turvanõrkuste skaneerimise ja tarkvara paikade installeerimise tarkvara litsentse. Eelarve plaani väliselt tuli osta ka viirusetõrje tarkvara kogu võrgule.**

VI. 2019 põhiteemad

2019. a. kõige suurem ja tähtsam projekt on Ilmatsalu haruraamatukogu integreerimine linnaraamatukoguga: inventuur, kogude liitmine ELNET kataloogiga, teenindusprotsesside ühtlustamine. Lahtiolekuaegade pikendamiseks on alates 01.01.2019 harukogus tööl kaks täiskohaga töötajat, see peaks lubama 5-päevast ühtlast lahtiolekut.

Asko Tamme
8. märts 2019